

Motion till riksdagen

1988/89:Sk4

av Martin Olsson (c)

med anledning av prop. 1988/89:41 om vissa
ändringar i skogskontolagstiftningen

I propositionen föreslås dels att medel som står inne på skogskonto skall få föras över till annan bank, dels att de tillfälliga regler för insättning på skogskonto som gäller vid 1987–1989 års taxeringar förlängs till att gälla vid 1990–1992 års taxeringar.

Däremot saknas i propositionen ett förslag som var väntat, nämligen erforderliga lagändringar så att inte de nya arvsreglerna, som gäller fr.o.m. den 1 januari i år, får negativa och oväntade skattekonsekvenser för den som blivit eller blir änka/änkling i år. Förslag i denna fråga saknas alltjämt trots att skatteutskottet (SkU 1987/88:14) redan den 3 december 1987 uttalade att utskottet utgick ifrån att regeringen "snarast" skulle lägga fram förslag i denna fråga.

Bakgrunden till att negativa inkomstskattekonsekvenser kan uppstå vid ett dödsfall är att i samband med införande av den nya äktenskapsbalken fr.o.m. den 1 januari i år ändrades även arvsreglerna betydligt. Den mest genomgripande förändringen av dessa regler var att efterlevande make ärver hela boet, därest den avlidne ej hade s.k. särkullbarn, alltså barn som ej även var den efterlevandes.

Dessa nya arvsregler får betydelse inte endast ur arvsskattesympunkt utan även för inkomstbeskattningen. Eftersom dödsfallet – när efterlevande make ärver hela boet – inte leder till något dödsbobeskattnings kan en makes bortgång förorsaka negativa och vid ändringen av arvsreglerna ej avsedda skattekonsekvenser genom att reserver måste upplösas. För exempelvis en jordbrukarfamilj innebär ett dödsfall att de reserver, som den avlidne satt av på t.ex. skogskonto eller invsteringsreserv, skall upplösas och inkomstbeskattas under det räkenskapsår dödsfallet skett. Dödsfallet kan härigenom leda till negativa skattekonsekvenser för en nybliven änka/änkling.

Just detta problem synes ha uppmärksamats första gången i riksdagen i samband med att skatteutskottet (SkU 1987/88:14) behandlade propositionen 1987/88:61 om ändringar i arvs- och gåvolagstiftningen med anledning av äktenskapsbalken, m.m. I betänkandet som är daterat den 3 december 1987 framhöll skatteutskottet att de nya arvsreglerna "automatiskt medför vissa ändrade förhållanden som får betydelse också för inkomstbeskattningen". Utskottet anförde ett exempel från en familj där bland tillgångarna ingår en jordbruksfastighet och medel å skogskonto. I betänkandet anförde utskottet att det inom finansdepartementet uppmärksamats att de nya arvsreglerna

kan få effekter på inkomstbeskattningen och att "utskottet utgår ifrån att regeringen snarast lägger fram förslag i denna fråga så att ej avsedda effekter kan undvikas efter årsskiftet". Det årsskifte som utskottet syftade på var alltså årsskiftet 1987/88.

Med anledning av motion 1987/88:Sk405 av Stig Josefson (c) behandlade skatteutskottet (SkU 1987/88:23) denna fråga även våren 1988. Utskottsmajoriteten (s och vpk) hänvisade därvid till utskottets tidigare uttalande och ville "i avvaktan på resultatet av de pågående övervägandena (inom finansdepartementet) inte ta något ytterligare initiativ i frågan".

I en till nämnda betänkade fogad reservation av utskottets icke-socialistiska ledamöter krävdes ett riksdagsuttalande till regeringen med anledning av motionskravet om skyndsamt förslag, eftersom något förslag i anledning av det tidigare riksdagsuttalandet ej lagts fram av regeringen. Reserverna framhöll också att nämnda inkomstskattekonskvenser av de nya arvsreglerna borde varit lösta innan reglerna trädde i kraft den 1 januari 1988.

Vad gäller frågan om att alla skattemässiga konsekvenser skulle ha varit helt klarlagda och lösta innan äktenskapsbalken och de nya arvsreglerna trädde i kraft finns anledning att nu erinra om att lagutskottets icke-socialistiska ledamöter i en till betänkandet LU 1986/87:26 fogad reservation yrkade på att ikraftträdandet skulle bli först den 1 januari 1989.

Vi kan nu tyvärr konstatera att drygt tio månader gått sedan de nya arvsreglerna trädde i kraft utan att de nämnda negativa skattekonskvenserna vad gäller skogskonto m.m. ännu lösts. I den nu aktuella propositionen nämner finansministern att problemet uppmärksammats i riksdagen vid två tillfällen. Han framhåller därefter att "eftersom de nya arvsreglerna får betydelse även för andra områden inom inkomstbeskattningen avser jag inte att ta upp denna fråga här utan i annat sammanhang".

Sedan denna proposition lagts har regeringen även framlagt propositionen 1988/89:46 om inkomstskatt m.m. Men varken i den propositionen eller i lagrådsremissen den 20 oktober om ändringar i arvs- och gåvobeskattningen framläggs förslag för att lösa problemet.

Vilka planer regeringen har för att lösa nämnda problem är alltså ej känt genom propositioner. Eftersom finansministern ej kunde delta i frågestudien den 27 november i år var det inte heller möjligt att genom en "fråga" få klarhet härom före utgången av motionstiden i anledning av den nu aktuella propositionen. Detta är anledningen till att jag nu motionsledes tar upp denna fråga, som riksdagen redan för elva månader sedan utgick ifrån att regeringen "snarast" skulle framlägga förslag om.

Det är nu tyvärr mycket kort tid kvar för att riksdagen skall hinna fatta beslut som blir gällande fr.o.m. det senaste årsskiftet. Riksdagen bör nu, enligt min mening, handlägga denna fråga så att de som blivit eller blir änkor/änklingar i år ej drabbas av negativa och ej avsedda skattekonskvenser med anledning av de nya arvsreglerna, vars syfte ju i stället är att stärka den efterlevande makens ställning.

Riksdagen bör därför så snart det är formellt möjligt fatta beslut om att hos regeringen begära att förslag skyndsamt framläggs så att riksdagsbeslut om erforderliga lagändringar kan fattas i år och gälla fr.o.m. den 1 januari 1988.

Mot. 1988/89
Sk4

Hemställan

Mot. 1988/89

Sk4

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att hos regeringen begära skyndsamt förslag om lagändringar gällande fr.o.m. den 1 januari 1988 så att de nya arvsreglerna ej får negativa skattekonsekvenser när den avlidne efterlämnar skogskonto eller investeringsreserv.

Stockholm den 6 november 1988

Martin Olsson (c)

